

Asia: VN/10574/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen uusiutuvat ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta ("hallituksen esitys"). Suomen uusiutuvat ry on aurinko- ja tuulivoima-alan edunvalvontajärjestö, jolla on noin 230 jäsenyritystä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annettua lakia. Lakia muutettaisiin siten, että kaivostoiminnassa ja konesaleissa (ns. datakeskuksissa) käytettävän sähkön vero siirrettäisiin alemmasta sähköveroluokasta II yleiseen sähköveroluokkaan I, jolloin sähkövero nousisi 0,05 sentistä kilowattitunnilta 2,24 senttiin kilowattitunnilta. Emme kannata esitettyä muutosta, joka lähes 45-kertaistaa konesalien sähköveron nykyisestä.

SUOMESSA RIITTÄÄ SÄHKÖÄ UUSIEN KULUTUSINVESTOINTIEN TARPEISIIN

Hallituksen esityksen perusteluissa on virheellisesti oletettu, ettei ehdotetuilla muutoksilla olisi vaikutusta sähköntuotannon investointeihin ("Ehdotetuilla muutoksilla ei todennäköisesti ole merkittävää vaikutusta uusiutuviin sähköntuotannon investointeihin, sillä esimerkiksi tuuli- ja aurinkovoimaloiden saaman tuotannon keskihinta määräytyy pääosin pohjoismaisilla sähkömarkkinoilla, eikä yksinomaan Suomen sähkön kulutuksen perusteella.") Keskihinta pohjoismaisilla sähkömarkkinoilla ei ole ratkaiseva tekijä uusien tuuli- ja aurinkovoimaloiden investointipäätöksissä. Yleensä uusiutuvan energian investoinnit vaativat ostajan, joka sitoutuu hankkeeseen pitkäaikaisella PPA-sopimuksella (Power Purchase Agreement). Tällä hetkellä juuri datakeskukset solmivat uuden sähköntuotannon kanssa näitä PPA-sopimuksia mahdollistaen siten myös sähköntuotannon lisäinvestoinnit ja niiden tuomat työllisyys- ja myönteiset verovaikutukset Suomeen.

Hallituksen esityksen huoli siitä, ettei Suomessa riittäisi sähköä kaikille uusille investoinneille on myös turha. Suomessa oli viime vuoden lopussa noin 8 500 MW rakennettua tuulivoimakapasiteettia. Tuulivoimalla katettiin vuonna 2024 neljäsosa Suomen sähkönkulutuksesta. Suomen uusiutuvat ry:n ylläpitämän hankelistan mukaan Suomessa on moninkertainen määrä tuulivoimahankkeita kehitteillä. Täysin valmiiksi luvitettuna on noin 3800 MW edestä tuulivoimahankkeita, joiden rakentaminen odottaa sähköä kuluttavia teollisuuden investointeja. Lisäksi valmiiksi kaavoitettuja tuulivoimahankkeita on noin 11 000 MW:n edestä. Näiden lisäksi hankekehityksen varhaisemmissa vaiheissa on kehitteillä noin 90 000 MW uutta maa- ja merituulivoimaa. Suomeen on myös rakenteilla ja kehitteillä kasvava määrä aurinkovoimahankkeita. Valmiiksi luvitettuja aurinkovoimahankkeita oli vuoden 2025 alussa 2 500 MW ja varhaisemmassa vaiheessa hankekehitystä noin 20 000 MW. Uutta sähköntuotantoa on siten kasvava ja merkittävä määrä tarjolla sekä datakeskusten että myös muiden mahdollisten sähköä kuluttavien investointien tarpeeseen.

INVESTOINTIYMPÄRISTÖÄ EI TULE HEIKENTÄÄ

Yli 5 megawatin (MW) konosalin siirron alempaan veroluokkaan vuonna 2014 oli tarkoitus nimenomaan houkuttaa konesaleja Suomeen. Konesaleilta vaadittua tehorajaa laskettiin vuonna 2022, jolloin teholtaan vähintään 0,5 MW konesalit kuuluivat veroluokkaan II. On nurinkurista, että viimein kuin näitä investointeja on alettu mittavasti suunnitella Suomeen, verohuojennuksesta aiotaan luopua.

Datakeskukset ovat aivan keskeisiä teollisuuden kehityksessä ja puhtaassa siirtymässä. Uutisointi nyt lausunnoilla olevasta veromuutoksesta on jo johtanut siihen, että aiottuja datakeskusinvestointeja on peruutettu. Potentiaalisten investointien käännäyttäminen Suomesta tuntuu nurinkuriselta tilanteesta, jossa Suomen kansantalous ei ole kasvanut vuosikausiin. Suomella ei ole varaa tässä taloudellisessa tilanteessa käännäyttää näitä investointeja Suomesta harkitsemattomilla veromuutoksilla.

Nyt esitetty veromuutos on täysin ennakoimaton, eikä se sisälly hallitusohjelmaan. Veromuutoksen sijaan hallitusohjelmassa linjataan (s. 137): ”Edistetään datakeskusten sijoittumista Suomeen huomioiden sähköverkkojen liityntämahdollisuudet sekä hukkalämmön hyödyntämisen kaukolämmössä.” Tällaiset hallitusohjelman vastaiset, ennakoimattomat, ilman perusteellista vaikutustenarviointia, tehtävät veronmuutokset heikentävät rahoittajien luottamusta koko Suomen investointiympäristön pysyvyyteen muidenkin kuin konesalien osalta. Suomen houkuttelevuus investoinneille perustuu tällä hetkellä kahteen seikkaan: Edulliseen sähkön hintaan ja ennakoitavaan investointiympäristöön. Nämä kumpikin ovat uhattuna ennakoimattoman veropolitiikan seurauksena.

ESITÄMME, ETTÄ VERONKOROTUKSESTA LUOVUTAAN

Edellä esitetyn takia ensisijaisesti esitämme, että veronkorotuksesta luovutaan.

Sähköveroa ei ole toistaiseksi sidottu teollisuuden käyttämän sähkön laatuun. Toissijaisesti esitämme, että alempaan sähköveroluokkaan oikeutettujen joukkoa uudistetaan perusteellisesti siten, että uudet sähköä kuluttavat teollisuuslaitokset (ml. konesalit) pääsevät veroluokkaan II, mikäli ne sitoutuvat ostamaan sähköä uudelta hiilidioksidivapaalta sähköntuotannolta ja kykenevät joustamaan sähkön tarjonnan mukaan.

Vähintä, mitä tässä tilanteessa tulisi tehdä, on perusteellinen vaikutustenarvio veroluokkam muutoksen vaikutuksista ja vasta sen jälkeen harkita, onko veromuutokselle todella perusteluja. Esityksen tavoitteena on toteuttaa hallituksen linjaukset verotuottojen lisäämiseksi poistamalla sähköverotuki konesaleilta ja kaivostoiminnalta. Tavoiteltu veronkorotus jää saavuttamatta, mikäli Suomeen suunnitellut konesali-investoinnit suuntautuvat veronkorotuksen vuoksi muihin maihin. Lisäksi on tärkeää arvioida datakeskusten työllisyysvaikutukset, lisäarvo Suomen teollisuudelle sekä huoltovarmuudelle, ennen kuin tehdään hätiköityjä päätöksiä datakeskusten siirtämisestä yleiseen sähköveroluokkaan.

Kunnioittaen,

Mikkonen Anni
Suomen uusiutuvat ry